

A TÖRTÉNELEM OSZTATLAN TANÁRSZAK **DISZCIPLINÁRIS VIZSGA TÉTELEI**

„A” tételek

1. tétel

Az ókori Közel-Kelet birodalmai (választható az egyiptomi vagy a mezopotámiai birodalmak)

2. tétel

A görög klasszikus kor történeti és kulturális vázlata

3. tétel

A római köztársaság társadalmi és politikai viszonyai (a köztársaság politikai intézmény-története, a köztársaság válsága és a válság megoldási kísérletei)

4. tétel

Európa megszületésének folyamata, az európai civilizáció (a klasszikus antik, a barbár-germán és a keresztény elemek egybeolvadásából kialakuló egység) jellemzői a kora-középkorban. Nagy Károly birodalma és portréja

5. tétel

A magyar államalapítás, Géza fejedelem és I. István uralkodása

6. tétel

A 13. századi magyarországi törvényalkotás, alkotmányos változások – az aranybullák évszázada (1222, 1231, 1267)

7. tétel

A 14–15. századi Magyarország politikai, gazdasági, társadalmi és demográfiai viszonyai

8. tétel

A rendi fejlődés és a rendi államok azonos és eltérő vonásai Európában (az angol, a francia, a spanyol, a lengyel „változat”) és Magyarországon (a Hunyadiak és a Jagellók kora)

9. tétel

A középkori magyar állam felbomlása és következményei: a „három ország” berendezkedése, a védelmi rendszer kiépülése és működése

10. tétel

Az Erdélyi Fejedelemség, és a fejedelmek országegyesítési tervei, küzdelmei a 17. században (Bocskai, Bethlen, I. Rákóczi György). Thököly Felső-magyarországi Fejedelemsége és a török kiűzése

11. tétel

A földrajzi felfedezések a 15–18. században. A „világgazdaság” kialakulása, a gyarmatosítás és az interkontinentális kereskedelem

12. tétel

Abszolútizmusok (Anglia, Franciaország, Spanyolország) és felvilágosult abszolútizmusok (Poroszország, Oroszország) Európában a 16–18. században

13. tétel

Magyarország beépülése a Habsburg Birodalomba a 18. században (demográfiai, gazdasági és hatalmi viszonyok: rendi dualizmus). III. Károly és Mária Terézia uralkodása

14. tétel

A nagy francia forradalom és az 1848–1849. évi európai polgári forradalmak főbb jellemzői, célok és eredmények

15. tétel

A magyar polgári átalakulás programjai: Széchenyi István, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos és a centralisták

16. tétel

Forradalom és szabadságharc Magyarországon 1848–1849-ben (áprilisi törvények, kormányok, az önvédelmi háború főbb eseményei)

17. tétel

A kiegyezés és a dualista államszervezet bemutatása (közös ügyek, parlamentáris alkotmányos monarchia, pártviszonyok, az Osztrák–Magyar Monarchia mint nagyhatalom)

18. tétel

A nagyhatalmak és a nagyhatalmi státusz jellemzői a hosszú 19. században (nagyhatalmi erőegyensúly, érdekszférák, gazdasági, társadalmi, katonai modernizáció, imperializmus)

19. tétel

Az I. világháború előzményei és következményei (nagyhatalmi csoportosulások, a háborút megelőző főbb katonai konfliktusok, a békék problematikája)

20. tétel

Az orosz forradalmak és a Szovjetunió (1917–1992). A kommunizmus szerepe a 20. században

21. tétel

A politikai jobbrtolódás a két világháború között Németország és Olaszország példáján (különbségek és hasonlóságok a náci és a fasiszta berendezkedés között)

22. tétel

A konzervatív politikai rendszer Magyarországon a két világháború között (a kormányzat szerepe és a pártrendszer a Horthy-korban)

23. tétel

A II. világháború (a szemben álló felek, a háború szakaszai, az antifasiszta koalíció törekvései, Teherán, Jalta, Potsdam). Magyarország a II. világháborúban

24. tétel

A hidegháború főbb színterei és az USA megváltozott nemzetközi szerepvállalása 1945 után

25. tétel

Közép- és Kelet-Európa szovjetizálása. Az államszocialista/kommunista rendszerek működése és változatai

„B” tételek

1. tétel

Múltkonstrukciók. A történelemtudomány és a kollektív emlékezet

2. tétel

Társadalomtörténet mint történelem (hagyományos és új irányzatok, várostörténet, történeti demográfia, gazdaságtörténet-írás stb., valamint történeti antropológia, társadalmi nemek története, mikrotörténet stb.)

3. tétel

A történelem segédtudományai (heraldika, diplomatika)

4. tétel

Az antik történetírás jellemzői (a görög és a római történetírás klasszikusai)

5. tétel

Historizmus, pozitivizmus és a posztmodern történetírás jellemzői

6. tétel

A monoteizmus (választható a zsidó, a keresztény vagy a muszlim hit)

7. tétel

Pannónia provincia története

8. tétel

A magyar őstörténettel és a honfoglalással kapcsolatos elméletek

9. tétel

A hűbériség kialakulása és működése Nyugat-Európában a 8–13. században (fogalmak, források). Az európai társadalom szerkezetváltozásai

10. tétel

A kereszténység a középkorban (keleti és nyugati egyház, szerzetesrendek, eretnekmozgalmak). A latin kereszténység főbb forrásai (Donatio Constantini, zsinati határozatok, Dictatus Papae, szerzetesi regulák, krónikák, rendtörténetek, hagiográfiai források: legendák, szentéletrajzok kanonizációs jegyzőkönyvek stb.)

11. tétel

A középkori városfejlődés jellemzői Európában és Magyarországon (a városok kialakulása, típusaik, privilégiumaik, uralkodói várospolitikai). A magyar középkori városkutatás dilemmái

12. tétel

Középkori elbeszélő források, műfajok, különös tekintettel a magyar művekre (Anonymus Gesta Hungarorumától a Thuróczy Krónikáig). Egy szabadon választott mű részletes bemutatása

13. tétel

Reneszánsz kultúra és humanista történetírás Itáliában és Magyarországon

14. tétel

Kora újkori államelméletek (Machiavelli, Erasmus, Morus, Campanella, Bodin)

15. tétel

A reformáció és a katolikus megújulás irányzatai, képviselői és tanrendszerei Európában és Magyarországon

16. tétel

A felvilágosodás eszmeáramlata és főbb képviselői (Descartes, Locke, Montesquieu, Rousseau, Voltaire, Diderot és az Enciklopédia)

17. tétel

Felvilágosult abszolútizmus a Habsburg Birodalomban és a magyar felvilágosodás

18. tétel

A konzervativizmus, a liberalizmus, a nacionalizmus, a szocializmus és a keresztényszocializmus a 19. században

19. tétel

A modernizáció, ipari forradalom vagy iparosítás, társadalmi következmények és az urbanizáció

20. tétel

Az első és a második világháborút lezáró Magyarországgal kötött békék (Trianon, különbéke az USA-val, Párizs)

21. tétel

A Közel- és a Közép-Kelet története a 20. században

22. tétel

India és Kína története a 20. században

23. tétel

1956 – a magyarországi események világtörténelmi jelentősége és értelmezése

24. tétel

A Kádár-korszak (a politikai berendezkedés, a gazdasági kísérletek, a kultúra szerepe, életmódbeli változások)

25. tétel

Az európai integrációs törekvések főbb állomásai a 20. században. Az EU létrejötte és jellemzői